

Opis istotnych zagadnień

1. W przekonaniu osób przygotowujących zadanie, prawidłowym rozwiązaniem jest wniesienie apelacji od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza, w imieniu uczestnika. Postanowienie Sądu należy zaskarżyć w całości.
2. Podstawowe uchybienie sądu polegało na naruszeniu określonego w art. 684 KPC obowiązku ustalenia z urzędu, zgodnie z obowiązującym prawem, składu i wartości majątku podlegającego podziałowi. Naruszenie to polegało konkretnie na zaliczeniu do majątku podlegającego podziałowi udziału we współwłasności nieruchomości (zamiast prawa własności nieruchomości), całości środków pieniężnych na rachunku bankowym, prawa własności samochodu oraz wierzytelności z umowy ubezpieczenia. Naruszenie to stanowiło konsekwencję braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego – konkretnie: dowodów z dokumentów załączonych do wniosku (art. 233 KPC), nieprzeprowadzenia dowodów odnoszących się do faktów mających dla rozstrzygnięcia istotne znaczenie (art. 227 KPC), względnie wyprowadzenia z materiału dowodowego błędnych wniosków co do składu majątku podlegającego podziałowi. Błędne ustalenie składu majątku podlegającego działowi polegało zarazem na tym, że sąd – zamiast przeprowadzić łącznie z postępowaniem o dział spadku postępowanie o podział majątku wspólnego małżonków po ustaniu wspólności majątkowej (art. 689 KPC) - dokonał zaliczenia do majątku podlegającego działowi udziału w składniku należącym (według stanowiska sądu) do majątku wspólnego.
3. Zdający powinien ponadto zauważyć, że ostatecznie w rozstrzygnięciu Sądu pojawiają się uchybienia przepisom prawa materialnego, które są konsekwencją naruszeń prawa procesowego i wadliwie ustalonego stanu faktycznego, a mianowicie:
 - a) art. 33 pkt 2 KRO poprzez niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że w skład spadku wchodzi jedynie udział w wysokości $\frac{1}{2}$ w prawie własności nieruchomości przy ul. Asgardzkiej w sytuacji, gdy z przedłożonego odpisu z KW wynika, że spadkodawca nabył tę nieruchomość przez dziedziczenie, więc prawo własności tej nieruchomości należy do jego majątku osobistego i powinno podlegać działowi jako takie;
 - b) art. 31 par. 2 pkt 1 KRO poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym spadkodawcy stanowią składniki jego majątku osobistego podczas, gdy zgodnie z wskazanym przepisem dochody z działalności zarobkowej małżonka uzyskane w czasie trwania ustawowego ustroju majątkowego wchodzi do majątku wspólnego;
 - c) art. 831 par. 3 w zw. z art. 831 par. 1 i art. 922 par. 2 KC poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że suma ubezpieczenia przypadająca wskazanemu w polisie ubezpieczenia uprawnionemu stanowi składnik majątkowy podlegający działowi spadku.
4. Pomimo braku oparcia w materiale dowodowym sprawy sąd zaliczył na poczet schedy spadkowej uczestnika Thora Odyńskiego wartość darowizny uczynionej przez spadkodawcę, co stanowiło kolejne naruszenie obowiązku z art. 233 KPC. Można również, zważywszy na treść uzasadnienia, zarzucić sądowi naruszenie art. 1039 par. 1 KC poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że wartość darowizny uczynionej przez spadkodawcę podlega zawsze zaliczeniu na schedę spadkową zstępnego – spadkobiercy ustawowego, podczas, gdy

obowiązek taki nie występuje, jeśli spadkodawca-darczyńca zwolnił przedmiot darowizny z obowiązku zaliczenia.

5. Przedstawiony w zadaniu stan faktyczny nasuwa intuicyjnie zarzut pozbawienia uczestnika możliwości ochrony jego praw i wynikającej z tego nieważności postępowania (art. 379 pkt 5 KPC). Jednakże, w świetle orzecznictwa zarzut tej treści nie byłby zasadny, ponieważ doręczenia pism następowały na adres stałego zamieszkania uczestnika i w procedurze doręczeń nie doszło do uchybienia przepisom ze strony sądu. Dlatego ochrona interesu uczestnika wymaga podniesienia zarzutów naruszenia przepisów, o których powyżej.
6. Właściwym wydaje się wniosek o uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy czy to ze względu na potrzebę przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (zarówno w odniesieniu do ustalenia składu majątku podlegającego działowi, jak sposobu działu).
7. Zdający powinien podać wartość przedmiotu zaskarżenia. Zgodnie z orzecznictwem, wartość tę wyznacza wartość interesu majątkowego, którego dotyczy zaskarżenie. Z uwagi na to, że skarżący kwestionuje zaliczenie do majątku podlegającego działowi jedynie udziału w prawie własności nieruchomości, do wartości przedmiotu zaskarżenia należałoby zaliczyć pełną wartość nieruchomości (7.000.000 zł.), jak również wartość sumy ubezpieczenia (2.000.000 zł.) oraz wartość zaliczonej na schedę darowizny (1.500.000 zł.), a także wartość 1.250.000 zł. (polowa środków pieniężnych na rachunku spadkodawcy). Zarazem jednak trzeba mieć na względzie normę art. 368 par. 2 KPC, zgodnie z którą wartość przedmiotu zaskarżenia nie może zasadniczo być oznaczona na kwotę wyższą niż wartość przedmiotu sporu.
8. W apelacji należy również powołać nowy dowód z wypisu aktu notarialnego – umowy darowizny celem wykazania, że darczyńca zwolnił przedmiot darowizny z obowiązku zaliczenia na schedę spadkową obdarowanego.